

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจประกันชีวิตเป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งในส่วนการส่งเสริมให้เกิดสวัสดิภาพแก่ประชาชน และยังถือเป็นทางเลือกหนึ่งของการออม นอกจากนี้ธุรกิจประกันชีวิตยังมีบทบาทสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจโดยตรงในแง่ของการเป็นแหล่งระดมเงินทุนให้แก่ภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ในการกู้ยืมเงินเพื่อที่จะไปลงทุนซึ่งจะก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต ดังเช่นในการตราพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 ซึ่งรัฐบาลให้เหตุผลว่า “เพื่อส่งเสริมการประกันชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ให้ทันสมัยกับความต้องการของประชาชน เพราะการประกันชีวิตนอกจากจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงิน แก่ผู้เอาประกันชีวิตแล้วยังเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญในการช่วยพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศ อีกด้วย” (สุธรรม, พึงใจ และ วิรัช, 2542)

ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งจากผลกระทบดังกล่าว ทำให้สถาบันการเงินจำนวน 56 แห่ง ต้องปิดกิจการลง ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสถาบันการเงินลดลง ประกอบกับการที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีการปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากการเกิดภาวะวิกฤต ทำให้ประชาชนพิจารณาทางเลือกในการออมแบบอื่น ๆ ที่ให้ผลตอบแทนมากกว่า จากบทบาทของธุรกิจประกันชีวิตในการเป็นทางเลือกในการออม และเป็นแหล่งระดมเงินลงทุนทำให้รัฐบาลให้การสนับสนุนธุรกิจประกันชีวิต โดยได้ทำการเปิดเสรีประกันชีวิต ซึ่งเป็นผลจากการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย โดยกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งเป็น ประเทศคู่เจรจาผลักดันให้มีการเปิดเสรีการค้าบริการ โดยมีกรอบความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้า และบริการ (General Agreement on Trade and Service: GATS) ที่มีจุดมุ่งหมายหลักคือ เพื่อให้มีการขยายการค้าบริการระหว่างประเทศ ภายใต้อิทธิพลของหลักความโปร่งใส หรือความเปิดเผย และการเปิดเสรีตามลำดับ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าและเพื่อการเติบโตของประเทศกำลังพัฒนา

ทั้งนี้ประเทศไทยได้ยื่นข้อเสนอผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการครอบคลุมสาขาต่าง ๆ รวม 10 สาขา เป็นจำนวนกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 95 รายการ เป็นของสาขาประกันภัย 6 รายการ โดยในด้านธุรกิจประกันชีวิตกระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดนโยบายการเปิดเสรีธุรกิจประกันภัย ตามลำดับ ขั้นตอนคือ ในระยะแรกอนุญาตให้จัดตั้งบริษัทประกันภัยในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายโดยได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และในระยะที่สองให้สามารถเพิ่มสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างประเทศให้สูงขึ้นจากร้อยละ 25 เป็น ไม่เกินร้อยละ 49 เพื่อให้ต่างประเทศเข้ามาถือสัดส่วนการลงทุนในธุรกิจประกันภัย ได้มากขึ้นและในระยะยาวอนุญาตให้ธุรกิจประกันภัยต่างประเทศเข้ามาประกอบกิจการหรือตั้งสาขาในประเทศไทยได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการเปิดเสรีธุรกิจประกันภัยอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งภาครัฐยังได้มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งผ่อนคลายกฎเกณฑ์ข้อบังคับ เพิ่มความยืดหยุ่น และเสรีภาพของธุรกิจประกันชีวิตหลายประการ เช่น การเปิดช่องทางการลงทุน และประกอบธุรกิจใหม่ ๆ ให้แก่บริษัทประกันชีวิตซึ่งถือเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญ ในการประกอบธุรกิจให้แก่บริษัทประกันชีวิตของไทยเพื่อพร้อมที่จะแข่งขันกับบริษัทต่างประเทศ (ณัฐชัย และ ปกรณ์, 2539)

จากข้อมูลของกรมการประกันภัยพบว่าในอดีตนั้นมีจำนวนบริษัทประกันชีวิตที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการจำนวน 13 บริษัท ในจำนวนนี้เป็นบริษัทประกันชีวิตสาขาต่างประเทศ 1 บริษัท (ตารางที่ 1) และจากผลการเจรจาดังกล่าวข้างต้นที่มีการผลักดันให้มีการเปิดเสรีการค้าบริการนั้น ส่งผลให้ภาคเอกชนยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีนักลงทุนชาวต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาร่วมลงทุนกับบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย เป็นจำนวนมากจนกระทั่งเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2540 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ใบอนุญาตบริษัทประกันชีวิตรายใหม่เพิ่มขึ้น 12 บริษัท รวมเป็น 25 บริษัทในปัจจุบัน ซึ่งการที่มีบริษัทประกันชีวิตเพิ่มขึ้นทำให้เกิดความแตกต่างในผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ประชาชนมีทางเลือกในการซื้อกรมธรรม์มากขึ้นกว่าในอดีต

ตารางที่ 1 บริษัทประกันชีวิตที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ณ พ.ศ. 2547

บริษัทประกันชีวิต	เปิดดำเนินการ (พ.ศ.)
<u>บริษัทประกันชีวิตที่มีอยู่เดิม</u>	
บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด	2485
บริษัท เนชั่นไวด์ ประกันชีวิต จำกัด (พินันซ่า)	2491
บริษัท อากเนย์ ประกันภัย จำกัด	2493
บริษัท อินเตอร์ไลฟ์ จอห์นแฮนคอค ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)	2493
บริษัท เมืองไทยประกันชีวิต จำกัด	2494
บริษัท กรุงเทพประกันชีวิต จำกัด	2494
บริษัท ไทยสมุทรประกันชีวิต จำกัด	2494
บริษัท อยูธยา อลิอันซ์ ซี.พี. ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)	2494
บริษัท ไทยพาณิชย์นิวยอร์กไลฟ์ ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)	2522
บริษัท พรูเด็นเชียล ทีเอสไลฟ์ ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)	2526
บริษัท สยามประกันชีวิต จำกัด	2527
บริษัท สหประกันชีวิต จำกัด	2537
<u>บริษัทสาขาต่างประเทศ</u>	
บริษัท อเมริกัน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล แอสซัวร์ันส์ จำกัด	2503
<u>บริษัทที่จดทะเบียนใหม่</u>	
บริษัท กรุงเทพ แอชัวรี่ประกันชีวิต จำกัด	2540
บริษัท อลิอันซ์ ซี.พี. ประกันชีวิต จำกัด	2540
บริษัท ทีพีไอ ประกันชีวิต จำกัด	2540
บริษัท มิลเลียไลฟ์ อินชัวร์ันส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	2540
บริษัท ซีจียู ประกันชีวิต (ไทย) จำกัด	2540
บริษัท ธนชาติประกันชีวิต ชูริก จำกัด	2540
บริษัท พรภัทรประกันชีวิต จำกัด	2540

ตารางที่ 1 (ต่อ)

บริษัทประกันชีวิต	ปีที่เปิดดำเนินการ (พ.ศ.)
<u>บริษัทที่จดทะเบียนใหม่</u>	
บริษัท เอชไลฟ์แอสชัวร์นส์ จำกัด	2540
บริษัท ศรีนครประกันชีวิต จำกัด	2540
บริษัท สยามซัมซุง ประกันชีวิต จำกัด	2540
บริษัท ไอเอ็นจี เอ็นน่า โอสดสภาพประกันชีวิต จำกัด	2540
บริษัท แอ็ดว็ान เอ็มแอลซี แอสชัวร์นส์ จำกัด	2540

ที่มา: กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ (2547)

จากมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อประชากร 1 ราย และสัดส่วนของเบี้ยประกันชีวิตต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศต่าง ๆ ณ ปี พ.ศ. 2540 (ตารางที่ 2) พบว่าประเทศไทยมีเบี้ยประกันชีวิต 26.20 ดอลลาร์สหรัฐต่อประชากร 1 ราย และมีเบี้ยประกันชีวิตเป็นร้อยละ 1.22 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย เช่น ประเทศเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อังกฤษ ต่างก็มีมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อประชากร 1 ราย และสัดส่วนของเบี้ยประกันชีวิตต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่สูงกว่าประเทศไทยหลายเท่าตัว

ตารางที่ 2 มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อประชากรวัยทำงาน 1 ราย และสัดส่วนเบี้ยประกันชีวิตต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศต่าง ๆ ณ ปี พ.ศ. 2540

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศ	เบี้ยประกันชีวิตต่อประชากร 1 ราย	สัดส่วนเบี้ยประกันชีวิตต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ
เกาหลีใต้	929.30	11.63
ญี่ปุ่น	3,092.00	9.42
ไต้หวัน	578.10	4.40
สิงคโปร์	989.00	3.83
ฮ่องกง	646.30	2.43
มาเลเซีย	99.00	2.18
อินเดีย	5.40	1.39
ไทย	26.20	1.22
จีน	6.10	0.82
ฟิลิปปินส์	8.00	0.71
อินโดนีเซีย	6.20	0.58
รวม 11 ประเทศ		
อังกฤษ	1,080.00	3.85

ที่มา: Swiss Re, Economic Research & Consulting (1998 อ้างถึงใน กรมการประกันภัย, 2543)

จากข้อมูลสัดส่วนจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตต่อจำนวนประชากรในประเทศไทย (ตารางที่ 3) พบว่าจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตมีจำนวนค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีจำนวน 6,935,651 กรมธรรม์ จากจำนวนประชากร 59.90 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.58 ในปี พ.ศ. 2539 และมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ในช่วงปี พ.ศ. 2539 – พ.ศ. 2542 และมีการปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อยในช่วงปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2546 โดยในปี พ.ศ. 2546 ผู้ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตมีจำนวน 9,659,296 กรมธรรม์ จากจำนวนประชากร 63.08 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.31 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตต่อจำนวนประชากรยังคงที่อยู่ซึ่งต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2547 จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตมีจำนวน 10,383,640 กรมธรรม์

จากจำนวนประชากร 61.97 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.76 และสาเหตุที่จำนวนประชากรลดลง เนื่องมาจากการแก้ไขปรับปรุงทะเบียนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ซึ่งมีชื่อซ้ำและเกินแต่ธุรกิจ ประกันชีวิตในประเทศไทยยังสามารถที่จะขยายตัวออกไปได้อีกในอนาคต

ตารางที่ 3 สัดส่วนจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตต่อจำนวนประชากรในประเทศไทย
ระหว่างปี พ.ศ. 2539 – 2547

ปี	จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต	จำนวนประชากร (ล้านคน)	สัดส่วนจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต ต่อจำนวนประชากร 100 คน
2539	6,935,651	59.90	11.58
2540	7,215,160	60.50	11.93
2541	7,198,575	61.20	11.76
2542	7,375,916	61.80	11.94
2543	7,772,644	61.88	12.56
2544	8,331,702	62.31	13.37
2545	8,957,401	62.80	14.26
2546	9,659,296	63.08	15.31
2547	10,383,640	61.97	16.76

หมายเหตุ: จำนวนประชากรที่ลดลงในปี 2547 เนื่องมาจากการแก้ไขปรับปรุงทะเบียนราษฎร ทั่วราชอาณาจักร ซึ่งมีชื่อเกินและซ้ำซ้อน
ที่มา: สมาคมประกันชีวิตไทย (2548)

จึงเป็นประเด็นที่นำมาสู่การศึกษาในครั้งนี้ที่ว่าหากทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต จะช่วยให้ธุรกิจประกันชีวิตสามารถที่จะออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจประกันชีวิตให้ขยายตัวต่อไปในอนาคต และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในด้านที่ประชาชนสามารถที่จะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาการตัดสินใจเลือกซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต ซึ่งโดยทั่วไปผู้ทำประกันชีวิตมักจะเข้าใจว่าผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตัวเองนั้นมีเพียงการคุ้มครองรายได้ และการเก็บออมที่มีดอกผล โดยมีได้คำนึงถึงผลประโยชน์ในด้านอื่นที่จะเกิดขึ้นเช่นประโยชน์จากการนำเบี้ยประกันชีวิตไป เป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประโยชน์จากการกู้เงินจากบริษัท

ประกันชีวิตได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเพื่อนำไปฝากยังสถาบันการเงินเพื่อรับส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย หรือนำเงินนั้นไปใช้ในยามที่จำเป็น (เบญจวรรณ, 2536) และสามารถเป็นแหล่งระดมเงินลงทุนให้แก่ภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ต่อไปได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและลักษณะทั่วไปของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย ได้แก่ ประเภทของกรมธรรม์ (โครงสร้าง) ประกันชีวิต รูปแบบต่าง ๆ ของการประกันชีวิต ช่องทางการจัดจำหน่าย และนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการทำประกันชีวิต
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาครั้งนี้ทำให้เข้าใจลักษณะทั่วไปของการประกันชีวิตรวมทั้งวิวัฒนาการของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย ซึ่งสามารถที่จะนำไปเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตได้หรือเป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจที่ศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจของการประกันชีวิต
2. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจประกันชีวิต เช่น บริษัทประกันชีวิต ตัวแทนประกันชีวิต เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ที่จะนำไปปรับปรุงกรมธรรม์แต่ละประเภทให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และเป็นข้อมูลให้กับประชาชนผู้สนใจทั่วไป
3. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐที่จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการที่จะช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจประกันชีวิตเกิดการเจริญเติบโตต่อไป รวมถึงเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการระบุขอบเขตของการศึกษาให้ชัดเจน โดยการทำการศึกษาจากกลุ่มของผู้ที่ทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครดังนี้

1. ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตในประเทศไทยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2539-2547 โดยเป็นช่วงภายหลังการเปิดเสรีธุรกิจ ประกันภัย ซึ่งจัดว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย

2. ในการศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 10 เขต จากทั้งหมดจำนวน 50 เขต โดยเลือกจากเขตที่มีจำนวนประชากรที่อยู่ในวัยทำงานมาก 10 อันดับแรกคือ เขตบางแค เขตจตุจักร เขตจอมทอง เขตดอนเมือง เขตสายไหม เขตบางเขน เขตบางซื่อ เขตดินแดง เขตบางกะปิ และเขตธนบุรี (สำนักบริหารการทะเบียน, 2547) จึงกำหนดกลุ่มของประชากรคือ ผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 16-60 ปี เพราะถือว่าประชากรที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปตามกฎหมายนั้นถือว่าเป็นผู้ที่ผ่านเกณฑ์ในการศึกษาภาคบังคับแล้ว และผู้ที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไปแล้วนั้นตามกฎหมายนั้นถือว่าเป็นวัยที่เกษียณอายุการทำงานแล้ว (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน) และบริษัทประกันชีวิตบางบริษัท ได้กำหนดอายุขั้นสูงสุดของผู้เอาประกันเอาไว้ กล่าวคือ ถ้าผู้เอาประกันชีวิตอายุเกิน 60 ปี จะไม่ยอมรับประกันและอาจกำหนดวงเงินประกันขั้นสูงสุดไว้ (สัมฤทธิ์, 2527: 26)

ในการสำรวจมีผู้ร่วมทำการสำรวจจำนวน 2 คน โดยทั่วไปกระทำการสำรวจในวันเสาร์ และวันอาทิตย์ และได้รับความร่วมมือจากผู้แทนหน่วยงานที่ให้ความรู้ทางด้านต่าง ๆ กับประชาชนของแต่ละเขต อำนวยความสะดวกในการไปแจกแบบสอบถาม

นิยามศัพท์

1. การประกันภัย หมายถึง คำรวมที่ใช้เรียกทั้งการประกันชีวิตและการประกันวินาศภัย ซึ่งหมายถึงวิธีการหนึ่งในการบริหารการเสี่ยงภัยด้วยการโอนหรือการเฉลี่ยการเสี่ยงภัยไปให้บุคคลอื่น ทั้งการประกันชีวิตและการประกันวินาศภัยก็เป็นการโอนหรือเฉลี่ยภัยไปให้บุคคลอื่น ทั้ง 2 ประเภท (บุษรา, 2541: 46-47)
2. การประกันชีวิต หมายถึง การประกันภัยทุกประเภทเกี่ยวกับชีวิตของบุคคล และรวมถึงการประกันภัยทุกประเภทที่เกี่ยวข้องเนื่องกันมีประโยชน์ 2 ด้านคือ ด้านการให้ความคุ้มครอง (Protection function) และด้านการออมทรัพย์ (Saving function)
3. กรมธรรม์ (Policy) คือ เอกสารที่แสดงข้อตกลงและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสัญญา ประกันภัยระหว่างผู้เอาประกันกับผู้รับประกันในกรมธรรม์จะประกอบด้วย รายการต่าง ๆ เช่น ชื่อผู้รับประกัน ชื่อผู้เอาประกัน วงเงินที่เอาประกันภัยที่ผู้รับประกันรับเสี่ยง อายุของสัญญา ชื่อผู้รับผลประโยชน์ วันทำสัญญาประกันภัย และเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น
4. ตัวแทนประกันชีวิตและนายหน้าประกันชีวิต (Agents and Brokers) หมายถึง ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนบุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัทและผู้ซึ่งชี้ช่องหรือการให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัท โดยกระทำเพื่อบำเหน็จเนื่องจากการนั้น
5. เงินสำรอง หมายถึง เงินทุนหนึ่งที่บริษัทเตรียมไว้พร้อมที่จะนำออกจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับผลประโยชน์ เงินสำรอง กฎหมายได้กำหนดให้บริษัทประกันชีวิตนำมาวางไว้กับนายทะเบียนไม่เกินร้อยละ 25 ของวงเงินสำรองสำหรับกรมธรรม์ที่มีความผูกพันอยู่
6. เงินกองทุน หมายถึง ทรัพย์สินส่วนเกิน เพื่อความปลอดภัย กฎหมายกำหนดให้บริษัทต้องดำรงไว้ไม่น้อยกว่า 50 ล้านบาท
7. ต้นทุน (Cost) หมายถึง เบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันจ่ายให้ผู้รับประกันในแต่ละปี

8. ผลตอบแทน (Benefit) หมายถึง ทุนประกันที่ผู้รับประกันจ่ายให้ผู้เอาประกันเมื่อครบกำหนดสัญญาโดยไม่รวมผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในการที่ผู้เอาประกันเสียชีวิตก่อนครบกำหนดสัญญาและไม่รวมผลประโยชน์ทางอื่น ๆ อาทิ การหักค่าลดหย่อนภาษีเงินได้ และการใช้สิทธิกู้ยืมเงินอัตราดอกเบี้ยต่ำจากบริษัทที่ทำประกัน

9. ผู้รับประกันภัย (Insurer) คือ บริษัทซึ่งเป็นคู่สัญญาฝ่ายที่มีหน้าที่ในการพิจารณารับประกันตลอดจนค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันหรือผู้รับประกันภัย เมื่อความสูญเสียเกิดขึ้นจากภัยที่ตกลงกันไว้ในสัญญาประกันชีวิต (รงรอง, 2545: 11)

10. ผู้เอาประกันภัย (Insured) คือ บุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญากับบริษัทประกันมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อความจริงอันเป็นสาระสำคัญของตัวผู้เอาประกันเองเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาของบริษัทตลอดจนมีหน้าที่ชำระเบี้ยประกันตามจำนวนและระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ เมื่อภัยที่ตกลงคุ้มครองได้เกิดขึ้นและก่อให้เกิดความสูญเสียต่อผู้เอาประกัน ผู้เอาประกันมีสิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายที่แท้จริงแต่ไม่เกินจำนวนทุนประกัน (รงรอง, 2545: 10)

11. เบี้ยประกันภัย (Premium) หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องจ่ายให้แก่ผู้รับประกันภัยตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้ในสัญญา ซึ่งการจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยอาจจ่ายเป็นรายปี รายหกเดือน รายไตรมาส หรือรายเดือนตามที่ได้ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย

12. วงเงินเอาประกันภัย (Sum insured) หมายถึง จำนวนเงินคุ้มครองการเสียชีวิตของผู้เอาประกันชีวิตภายในกำหนดเวลาและจ่ายคืน ถ้าผู้เอาประกันชีวิตมีชีวิต อยู่รอดจนครบกำหนดของสัญญา